

Helsingin kaupunki
Tarkastusvirasto
Arto Ahlqvist
PL 400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

20.9.2019

ERITYISTOIMEKSIANTOILMOITUS NRO 28/2019

Pyydämme tarkastuslautakunnalta suostumusta seuraavaan KPMG Oy Ab:n erityistoimeksiantoon:

Peruskoulujen rahoitusperiaatteiden muutoksen arviointi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.

Helsingin kaupungin opetuslautakunta päätti 16.5.2017 uusista Helsingin kaupungin ylläpitämien peruskoulujen rahoitusperiaatteista. Uudistus otettiin käyttöön 2018 ja käyttöönotossa sovelletaan kolmen vuoden siirtymäaikaa (2018–2020).

Uudistuksen keskeisiä muutoksia olivat henkilöstömenojen laskentaperiaatteet sekä koulujen johtokuntien päätösvallan lisääminen. Henkilöstömenojen osalta aiemmasta tuntikehyskaavaan perustuvasta laskentamallista siirryttiin euroa/oppilas –muotoiseen laskentamalliin.

Uudistukselle oli valmistelutyössä asetettu neljä keskeistä perustetta, jotka olivat:

1. Uuden laskentamallin mukainen käytäntö on yksinkertaisempi, ymmärrettävämpi ja läpinäkyvämpi
2. Uusi laskentatapa kannustaa kehittämään toimintatapoja
3. Uusi laskentatapa kohtelee kouluja tasapuolisemmin
4. Uusi laskentatapa korostaa koulujen toimivaltaa päättää määrärahojensa käytöstä

Uudistuksen valmistelun yhteydessä päätettiin, että uusien rahoitusperiaatteiden toimivuutta arvioidaan ja mahdolliset tarkistustarpeet tuodaan opetuslautakunnan päätettäväksi vuoden 2019 lopulla.

Toimeksiannon tavoitteena on toteuttaa arvioinnin ensimmäinen tiedonkeruu- ja analyysivaihe. Arvioinnin ensimmäinen osa toteutetaan peruskoulujen rehtoreille suunnatulla arviointikyselyllä sekä haastattelemalla peruskoulualueiden vastuuhenkilöitä.

Toimeksiannon tilaaja/yhteyshenkilö on talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi.

Erityistoimeksiannon toteutus

Toimeksiannosta KPMG:llä vastaa Henrik Pekkala.

Toimeksiannon työmääräksi on arvioitu 15 työpäivää, jolloin palkkio on 14 287,50 euroa (+ alv 24 %).

Toimeksianto perustuu Helsingin kaupungin kanssa tehtyyn puitesopimukseen H116-17-2 Johdon konsultointipalvelut 2018–2020.

Tilintarkastajan riippumattomuus

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman tilintarkastuksen toimittamiseen (KuntaL 122 §). Esimerkiksi tarkastuskohteelta saadut konsulttitoimeksiannot voivat vaarantaa tilintarkastuksen riippumattomuuden. Julkishallinnon hyvässä tilintarkastustavassa on ohjeistusta riippumattomuudesta. Tilintarkastajan riippumattomuutta ja sitä turvaavia menettelytapoja on käsitelty kuntalakia yksityiskohtaisemmin tilintarkastuslain 4 luvun 6§:ssä sekä ISA standardeissa seuraavasti (kursiivilla esitetty teksti):

"Tilintarkastajan on oltava riippumaton 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimeksiantoa suorittaessaan ja järjestettävä toimintansa riippumattomuuden turvaavalla tavalla. Jos edellytykset riippumattomaan toimintaan puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta toimeksiantoa tai luovuttava siitä.

Tilintarkastajan ei kuitenkaan ole tarpeen kieltäytyä tai luopua toimeksiannosta, jos:

- 1) riippumattomuutta uhkaavia tekijöitä on kokonaisuutena arvioiden pidettävä merkityksettöminä; tai
- 2) tilintarkastaja on ryhtynyt riippumattomuuttaan turvaaviin toimenpiteisiin.

Riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ainakin jos:

- 1) tilintarkastajalla on taloudellisia tai muita etuuksia yhteisössä tai säätiössä tai tilintarkastajalla on muu kuin tavanomainen liikesuhde yhteisöön tai säätiöön;
- 2) tarkastettavana on tilintarkastajan oma toiminta;
- 3) tilintarkastaja toimii oikeudenkäynnissä tai muussa asiassa yhteisön tai säätiön puolesta tai sitä vastaan;
- 4) tilintarkastajalla on läheinen suhde henkilöön, joka kuuluu yhteisön tai säätiön johtoon tai joka on osallistunut toimeksiannon kohteena olevaan asiaan yhteisön tai säätiön palveluksessa; tai
- 5) tilintarkastajaa painostetaan."

ISA-standardit, Eettiset ohjeet tilintarkastajille, kohta 290:

Eettiset ohjeet, kohdat 290.160, 290.170, 290.177 ja 290.210 asiakas saattaa pyytää tilintarkastusyhteisöltä teknistä hallinnon, taloushallinnon, verotuksen ja kirjanpidon neuvontaa sekä juridista neuvontaa.

Riippumattomuuden uhan olemassaolo ja merkittävyys riippuvat sellaisista tekijöistä kuin

- palvelun luonne;
- se, tuottaako palvelun tilintarkastustiimin jäsen; ja seikan olennaisuus suhteessa asiakkaan tilinpäätökseen.

Syntyvän uhan merkittävyys tulee arvioida, ja tarvittaessa tulee käyttää varotoimia uhan poistamiseksi tai sen vähentämiseksi hyväksyttävälle tasolle. Esimerkkejä tällaisista varotoimista ovat

- tilintarkastustiimiin kuulumattomien asiantuntijoiden käyttäminen palvelun suorittamiseen; tai
- se, että asiantuntija, joka ei ole ollut mukana palvelujen tuottamisessa, antaa tilintarkastustiimille palveluja koskevia neuvoja ja käy läpi asian käsittelyn tilinpäätöksessä.

Käsitykseni mukaan KPMG Oy Ab:n tarjoama neuvontapalvelu ei vaaranna tilintarkastuksen riippumattomuutta. Työn tekee tilintarkastustiimistä täysin erillinen tiimi.

Helsingissä 20.9.2019

KPMG Oy Ab

Jorma Nurkkala
JHT, KHT